

Skrivet av Bertil Falk
2014-08-15 kl. 00:00

Små nationer som Sverige har baktunga huvudstäder. I USA är det annorlunda. Där är Washington den politiska huvudstaden, New York är finansmarknadens och teatrarnas centrum, Los Angeles är de rörliga bildernas huvudsäte, fläskpackarstaden Chicago är knutpunkt för jordbruk och industri och San Francisco är ledande sjöfarts- och handelsstad och stort IT-centrum i anknytning till Silicon Valley. I lilla Sverige är Stockholm centrum för det mesta; politik, finansmarknad, media etc. Fast på hamnsidan ligger Göteborg i topp och Stockholm ligger där också efter Trelleborg, Helsingborg, Malmö och många andra hamnstäder. Och Sydsverige har visat sig ha en hel del att sätta emot kungliga huvudstadens dominans tack vare närheten till kontinenten och Danmark och skapandet av Öresundsregionen.

Faktum är att saker och ting inte sällan haft sin början nere i Skåne. I Malmö visades film i Sverige för första gången 1896. Och det var den mångsidige Gunnar Ollén som genom sina goda kontakter med Danmark inledde den svenska televisionens frammarsch 1951. Tack vare honom kunde skåningarna se hemmaproducerad TV via fjernsynet i Köpenhamn långt före stockholmarna. Gunnar Olléns insats påverkade också den svenska televisionens utveckling. Därutöver var han radioteaterman, Strindbergsexpert och bordtennisguru.

Nu har det kommit ut en mycket läsvärd bok, *Skam den som ger sig* (Soleka förlag) av TV-makaren Bengt Roslund. Han har tillägnat boken just Gunnar Ollén som hann få ett exemplar innan han detta år avled 100 år fyllda. Boken demonstrerar på ett mycket tydligt sätt

Skrivet av Bertil Falk
2014-08-15 kl. 00:00

vilken förnämlig kulturinsats Gunnar Ollén genomförde. Jag är inte så säker på att man i Stockholm inser vilken kulturpersonlighet han var. Men Bengt Roslund som arbetade under Gunnar Olléns ledarskap vet. Som det uttrycks i baksidestexten så "hade knappast något av det som boken beskriver kunnat utföras" utan Gunnar Ollén.

Vad är det då boken beskriver? Helt enkelt Bengt Roslunds öden och äventyr i den dåtida trånga TV-världen fram till senare tiders bredare TV-värld. Läraren från Helsingborg gjorde sitt avstamp i en tid då det kånkades på tunga kameror och annan otymplig utrustning. Det var också en tid av enkelriktning, då alla såg samma TV eftersom det bara fanns en kanal. Hans beskrivning av hur det gick till när han i början av sin TV-karriär skapade (i teamwork) sina första dokumentärprogram (scouter i Helsingborg och den unika dokumentationen av karmeliternunnornas olagliga kloster i Glumslöv) är i sig själva dokument.

Berättelsen om Bengt Roslunds TV-scoop med påven Paulus VI går inte av för hackor och den surrealistiska historien om det mödosamma arbetet med att göra en dokumentär i Grekland och Turkiet om den ortodoxa kyrkan har sina poänger. Smalfilmsamatören, som han kallar sig själv, blev ett proffs. Och det blev mycket religion i jobbet, däribland direktsända gudstjänster. Samt dokumentärer om andra religioner.

Bengt Roslund ger intryck av att vara vad man brukar kalla "av den gamla stammen". Troende och med monarkistisk respekt inför kungligheter, vilket inte hindrar att hans relation till Gustav VI Adolf oscillerar mellan majestätsbrottning och underdånighet. Bokens titel *Skam den som ger sig* är perfekt, för om det är något som kännetecknar Bengt Roslund vid sidan om hans förmåga att spotta fram bra programidéer så är det hans förmåga att driva igenom dem mot alla odds. Hur han bröt ner murarna till karmeliter-systrar, påvar, arkemandriter liksom till Gustav VI Adolf och Nils Poppe och fick dem dit han ville framgår klart. Hans måtto tycks ha varit: Trägen vinner!

Skrivet av Bertil Falk
2014-08-15 kl. 00:00

Bertil Falk